

Eduard Freiherr von Perger: Přebrot a zhroucení

Životopis Eduarda svobodného pána von Pergera

Následující text „Přebrot a zhroucení“ je dokumentace, kterou sepsal Eduard svobodný pán von Perger o svém poválečném jedenapůl roku trvajícím věznění v Plzni.

Narodil se za Rakouska-Uherska 7.4.1897 v Kanicích u Domažlic, kde vyrůstal jako dítě. Zde měl nejprve domácího učitele. Navštěvoval pak Německé státní gymnázium v Plzni a pokračoval ve studiu na Německém státním gymnáziu v Praze na Malé Straně, kde maturoval v r. 1915 a absolvoval i zkoušku z českého jazyka. Po skončení 1. světové války studoval na Německé technické vysoké škole v Praze a studium ukončil v r. 1923 jako Diplom - inženýr. Pracoval pak v Poldi-huti v Kladně a později u stejné firmy v Curichu ve Švýcarsku.

Oženil se v r. 1927 ve Voithenbergu u Furthu im Walde s Marií von Aufseß a měl s ní 6 dětí. Manželka zemřela při dalším porodu v r. 1942 v 38 letech. Oženil se znovu v r. 1943 v Plzni s Eugeníí von Lugardo a měli spolu jedno dítě, narozené v r. 1945 během jeho věznění.

V r. 1929 nastoupil službu v Hradci Králové u firmy Škoda jako referent a později konstruktér vysokotlakých parních kotlů. Nešlo mu o kariéru, byl ale jako konstruktér geniální. Jeho starší děti musely chodit v Hradci do českých obecních škol, protože německých škol zde bylo málo, a proto se nechal služebně přeložit do Škodovky do Plzně, kde byla řada německých škol. Tam se stal zastupujícím vedoucím celé elektrárny a vedl plynárny se 40 generátory, továrnu na kyslík a opravny s 800 zaměstnanci. Po příchodu německých vojsk 1939 mohl jistě lehce vystoupit do nejvyšší špičky vedení, ale zůstal u své zodpovědné pozice, což mu přineslo sympatie u jeho spolupracovníků.

Po válce, věznění a odsunu do Německa byl později, od r. 1948, zaměstnán u firmy MAN v Norimberku a zavedl zde moderní výrobu kotlů, řadu nových zařízení a získal několik patentů. Zemřel 3. června 1976 v Mnichově.

Přebrot a zhroucení

Když se 5. května 1945 americká vojska blížila a čeští obyvatelé Plzně převzali moc, radil mi můj šéf, abych šel do bytu ke své rodině. Chtěl jsem pak spolu s jedním německým kolegou opustit továrnu, u východu mě ale zastavili ozbrojení dělníci a odvedli mě do krytu, kde jsem se pak brzy sešel se skoro všemi dalšími německými úředníky továrny. Přišel pak jeden český ředitel a sdělil nám, že jsme byli zajati jenom k naší ochraně. Odvedou nás do věznice okresního soudu a tamodtud nás po několika dnech propustí, až se vyjasní situace a nastane zase klid.

Když nás pak vyvedli ven a nakládali na nákladní auto k odvozu k okresnímu soudu, vypadala situace už trochu jinak. Nezletilí výrostci, ozbrojení puškami a kulomety, nás tloukli pažbami a sprostě nám nadávali. V okresním soudu byli připraveni civilisté z lepších kruhů, mnohé z nás fackovali a hrozili nám zastřelením. Museli jsme se pak postavit obličejem ke stěně a byli jsme uniformovanými vězeňskými strážci s hrubým násilím jednotlivě strkáni do přijímací místnosti, kde byl každý jmenovitě zapsán. Potom nás zavedli do horního patra, kde jsme se museli svléct do naha. Prohledali naše šaty a odebrali nám všechno, co našli v kapsách. Peníze, hodinky, prsteny a další hodnotné předměty si uniformovaný personál často nechal pro sebe. Prádlo a šaty jsme si směli zase obléct a byli jsme po osmi mužích zavřeni do cely, určené pro 4 muže, kde byly jenom 4 slamníky. Tady jsem pak prožil nejhrůznější dny mého života. Nás osm mužů sice uniklo nejhrůznějším týráním, protože jsme byli první a dozorcí zřejmě ještě nebyli na správné přijetí připraveni. Když později dorazily další transporty zajatců, slyšeli jsme více dní a nocí bolestné výkřiky zajatců bitých gumovými obuškami a koženými biči, a potom také výstřely, po kterých následovalo většinou ticho. Jak jsme se později od očitých svědků dověděli, svlékli tyto chudáky, položili je na lavici a bili je tak dlouho, až omdleli. Potom jim polili hlavu studenou vodou a pokračovali v tomto trýznění, když

Eduard Freiherr von Perger: Převrat a zhroucení

zase přišli k sobě.

Potom také přivezli všechny ženy a děti německých rodin z Plzně, mezi nimi i 80-tileté starce a matky s kojenci. Mladým děvčatům byly pod doprovodem nevázaných nadávek spalovány prsní bradavky cigaretami a hořícími svíčkami. Mnohý kamarád bil ubit k smrti a zmizel pak beze stopy. Nikdo už nikdy nebude moci zjistit, co se s těmito nešťastníky stalo, a mnohá rodina se už nikdy nedozví, kde jejich rodinní příslušníci zůstali. Leckdo dostal také střelu do týlu a zůstalo mu všechno ostatní uspořeno, co jsme my pak ještě museli zažít. Naše ženy a dívky pak ve spodních chodbách vězení umývaly prolitou krví.

Během dalších dní přicházeli jednotliví civilisté do vězení, nechali si od hlídačů přivést jednotlivé vězně a bili je pod dozorem hlídačů různými mučidly většinou tak dlouho, až zůstali ležet zalití krví v bezvědomí. Potom byli kopanci zase dopraveni do cely. Pečovali jsme pak o tyto nešťastníky jak to šlo. Mnozí měli z nedostatku řádného obvazu po několika dnech hnisavé rány, ve kterých lezli červi. Zemřeli pak pod nepředstavitelnými bolestmi, aniž by se někdo či dokonce nějaký lékař o ně postaral.

Na takovém bití se podíleli vedle uniformovaných dozorců také z cel propuštění trestanci (loupežní vrazi a podobní). Jednou přišel také ředitel věznice a prohlásil s potupným smíchem, že je bití vězňů přísně zakázáno.

Tak čekal každý z nás dny a noci na to, kdy bude na řadě. První dva dny jsme nedostali vůbec nic k jídlu a pití. Potom spočívala strava asi 6 měsíců dlouho z 125 gramů chleba na den, jedné černé kávy bez cukru ráno a jedné večer, a z oběda, který sestával ze dvou poloshnilých brambor a trochou nahnílého kyselého zelí. První dny mnozí tuto stravu vyhazovali, ale potom nás mučivý hlad přinutil všechno nevybíravě pohltit. Tak to šlo do 24. května. Tento den bylo asi 300 mužů, mezi nimi i já, naloženo na nákladní auta a dopraveno do trestního tábora Bory u Plzně.

Transport probíhal tak, že jsme nejdřív dostali nazpět cenné věci. Chyběly často právě ty nejcennější věci jako prsteny, hodinky a větší částky peněz, které měli jednotliví kamarádi u sebe. Když si někdo troufnul na to upozornit, bylo mu odpovědí v nejlepším případě pokrčení rameny, ponejvíc ale hlučné pohlavky. Potom jsme stáli asi 2 hodiny zase s obličejem ke zdi, než byla nákladní auta naložena a odjela do trestního tábora Bory. Tam jsme byli ranami pažbou dopraveni do velké chodby hlavního traktu a stáli tam pak s obličejem ke zdi, někteří až do 9 hodin večer. Byli jsme totiž jednotlivě vyvoláváni do kanceláře a tam byl vyplňován dotazník. Tato procedura trvala dlouho. Potom byly sestaveny jednotlivé skupiny 30ti až 40ti mužů a staršími strážci pod nevázanými nadávkami dovedeni do cel.

Praktická státně občanská výchova začala tím, že byli jmenovitě vyvoláváni říšsko-němečtí uprchlíci ze Slezska, kteří byli také v Plzni zatčeni – mezi nimi víc než 70letí muži. Měli se naučit česky. Vyvolalo se jejich jméno. Když se někdo hlásil německy slovem 'hier', dostal dvě prudké facky. To se opakovalo až do chvíle, kdy dotyčný odpověděl česky 'zde'.

Před přivedením do cel nám byly zase odebrány všechny cennosti, ale tentokrát zapsány do knihy. Chci už na tomto místě poznamenat, že většina z nich nebyla při propuštění nalezena. Přišel jsem s 29 kamarády do cely, která byla určená pro 15 lidí. Měli jsme pro 3 muže 2 slamníky a žádné deky, jeden stůl a dvě lavice. V rohu byla dřevěná přepážka s kbelíkem k vykonávání potřeby. Tento kbelík jsme dvakrát denně vyprazdňovali. Dále tam bylo umývadlo a dva kbelíky s vodou na mytí,

Eduard Freiherr von Perger: Přebrot a zhroucení

tedy asi 1 litr na osobu. V den přesídlení jsme nic nejedli. Mnozí z nás, hlavně staří, byli už tak slabí, že se při dlouhém čekání zhroutili. Nechali je bez povšimnutí ležet, dokud nepřišli na řadu, a pomohli jim pak kopanci vstát.

V dalších měsících nebylo stravování lepší než právě zmíněno. Hladověli jsme totálně. Na stížnosti se odpovídalo pohrdlivým výsměchem. Jak jsme se potom dozvěděli, byly tyto nepatrné porce nařizeny policejním ředitelstvím. Nedostali jsme ale ani to, protože všechny lepší věci jako luštěniny, tuk a cukr byly v kuchyni dozorcí odcizeny nebo kuchyňským perzonálem rozděleny protekčnickým osobám a směnny za prádlo a jiné věci. Kdo se zvlášt' vyznamenal při bití „německých sviní“, byl obzvlášt' zvýhodněn.

V prvních týdnech jsme se nedostali z cel. Jednou za týden jsme byli jednotlivě vyvedeni na chodbu a byly nám ostříhány vlasy do hola a oholeny vousy. Dozorci byli většinou buď úplně mladí hoši, nebo vybraní komunisté a bývalí vězni německých koncentračních táborů, a pokoušeli se nám ztrpčovat život. Ležet nebo sedět na slavníku jsme směli jen od 9 hodin večer do 6 hodin ráno. Skoro každý den se cela prohledávala ohledně novin, hracích karet, tužek a papírů. Všechno, čím by se dalo si trochu ukrátit čas, bylo zakázáno a bylo při těchto prohlídkách zabaveno a vlastník zfackován. Mezi nimi byli surovci, kterým šlo o to, rozdat co nejmíc fackek. Dělo se to na příklad tím způsobem, že takový surovec nechal všechny muže postavit se do řady s jídelní miskou, kterou si podrobně prohlédl a každý nalezený kousek prachu kvitoval dvěma silnými fackami. Úvod k tomu byl většinou: Postavte se rovně a sundejte si brýle! Časem jsme byli vůči těmto surovostem už úplně otupělí a připadali jsme si ne jako lidé, ale jako divoká zvířata v kleci.

V úterý a ve čtvrtek jsme se směli hlásit jako nemocní. Většinou se potom nestalo vůbec nic. Jednou za 14 dní se dostavil vězeňský lékař, podíval se letmo na ty, co se hlásili jako nemocní, a zmizel. Skoro nikdy nedostali léky nebo nějakou péči. Zranění byli každých 14 dní zavoláni do jiné místnosti, kde dostali nouzové obvazy. Tato pomoc ale přišla skoro vždycky moc pozdě, t zn. tyto rány byly už dávno úplně zhnisané a jak už uvedeno plně červů. Je jasné, že jen koňské náture mohly tento život vydržet delší čas.

Jako následek podvýživy se dostavil tyfus z hladu a úplavice, aniž by si lékař toho vůbec povšimnul. Když jsem jednou jako pokojový starší hlásil dozorcí, že několik kamarádů onemocnělo těžkým průjmem, prohlásil tento s úsměvem, že nedostaneme tak dlouho chleba, dokud nebudou tito dotyční hlášeni jako zdraví.

Přibližně po čtyřtýdenním pobytu jsme dostali každý deku. Zřejmě to byly vybrané deky z vyhozených věcí od wehrmachtu. Obsahovaly mnohé vši a to jsme brzy poznali. K tomu se přidalo množství blech, které po krátké době zaplnily v tisících naše slavníky. Naše snahy je neustále lovit musely selhat, a sice už jen proto, že naše spodní prádlo nebylo vyměňováno. Mohli jsme jenom čas od času prát naše prádlo ve studené vodě bez mýdla, den po tom jsme ale museli chodit bez prádla, dokud neuschlo.

Až v červenci jsme dostali povolení psát příbuzným na předtištěné poštovní lístky a nechat si poslat prádlo a 3 kg potravin na týden. Mnohým kamarádům to pomohlo, obzvlášt' těm, kteří pocházeli z okolních míst, dostávali pak pravidelně tyto balíky, mohli si vyměňovat prádlo a trochu si vylepšit stravu. Můj lístek, který jsem poslal své ženě, přišel jako nedoručitelný nazpět, skoro stejně jako u ostatních z Plzně. Později jsem se dověděl, že byla moje žena také internovaná, a to přesto, že byla těhotná. Že ona i naše pak narozená dcera zůstaly na živu, můžeme děkovat okolnosti, že se jí

Eduard Freiherr von Perger: Převrat a zhroucení

podářilo být přijatá do americké nemocnice Červeného kříže, odkud pak byla po šestineděli odsunuta do Bavorska.

Následky těchto sanitárních okolností na sebe nedaly čekat. Na průjem a vysílení zemřeli jeden po druhém všichni starší nebo ne úplně zdraví kamarádi. Když jsme v létě čas od času byli půl hodiny provázeni po vězeňském dvoře, nemohl mnohý sotva do schodů. Všeobecná slabost byla pak využita k novému trýznění. Nařídili nám běh, hluboké dřepy a další cviky, až jeden zůstal ležet, a pak následovaly kopance a facky. Bylo to tedy tak, že nám tyto procházky v žádném případě nesloužily k odpočinku. Kamarádi byli také odveleni k pracím. Někteří to měli dobré, když např. pracovali v kuchyni nebo v zeleninové zahradě. Tu a tam zbylo něco k jídlu a mohli pak také jiným kamarádům něco tu a tam tajně přinést. Také dostali jiní kamarádi, kteří byli později nasazeni na práce ve městě, dodatečnou stravu jako polévku a chléb, protože by bez toho kvůli vysílení nemohli vykonávat práci. Mohli tak přispět k obohacení našich přidělů. Také se povedlo těm, co pracovali ve vojenské nemocnici, propašovat trochu léků, a mohli se podělit s nemocnými kamarády. Mnohdy byli ale při návratu z práce důkladně prohledáni a bylo jim vše s doprovodným fackováním vzato. Někteří vyvinuli virtuozitu ve skrývání a v pašování. Přesto se ale nepovedlo mnohým nemocným kamarádům pomoci. Zemřeli bez pomoci lékaře. Museli jsme pak klepat na dveře cely, než se objevil dozorce. Po nějaké době přišli dva trestanci s nosítky, vhodili na ně mrtvolu a odnesli ji pryč. Těch málo věcí muselo být odevzdáno a většinou pak zmizelo beze stopy. Úmrtní listina nebyla vystavena. Jak jsme později zjistili, podělili si trestanci kořist, přičemž byly i zlaté zuby vytrženy a mnozí dozorcí dostali podíl. Mrtvoly se pak předaly nemocnici k dispozici pro pitvu a byly pak spáleny.

V srpnu 1945 jsem byl i já odveden na práci. Dostal jsem se do dílny, kde se vyráběly z kožených odpadů pletené tašky. Tady měl zodpovědnost dozorce, který se mi brzy dal poznat jako můj krajan a dělal od teďka všechno, aby mi pomohl. Skoro denně mi podstrčil něco výživného. Mistr dílny, odsouzený vrah, dostal příkaz mě zvýhodňovat. Mluvil i s ostatními kolegy a řekl jim, že jsem nikdy nebyl nepřítel českého národa, a tak se ke mě chovali ohleduplněji. Zařídil také v kuchyni, aby všichni u něj zaměstnaní kamarádi dostávali větší porce. Jeho zásahu mohu děkovat za svůj život.

Uprostřed října jsem jednou večer dostal vysokou horečku. Lehl jsem si oblečený do postele a potil se celou noc. Nezlepšilo se to. Příští den jsem měl silné bolesti hlavy a byl jsem celý zeslabený. I další kamarádi si lehli se stejnými příznaky. Asi 8 dní nato nám bylo sděleno, že nesmí nikdo opustit celu.

Dozorce, který měl službu, nebyl vystřídán, musel být stále ve službě a přespávat ve své služební místnosti. Potom se objevil český lékař, pan Dr. Jencik, bývalý úřední lékař plzeňského pracovního úřadu a proto také internován, a převzal naše léčení.

Všichni zdraví lidé byli předáni do jiných cel a k nám přišli jiní nemocní. V krátkém čase byla celá chodba, asi 170 mužů v 8 celách, označena za oddělení nemocných. Potom přišli další lékaři a udělali nám krevní zkoušky. Vyšetření zjistilo skvrnitý tyfus, u mne v nejsilnějším stadiu. Měl jsem denně až 41 stupňů horečky, nemohl jsem skoro nic jíst a upadl jsem brzy do trvalého bezvědomí. Zachovala mě lidskost a kamarádství pana dr. Jencika. Bezúnavně se nám snažil nejrůznějšími způsoby pomoci, vybojoval nám nejrůznější léky, přídatky ke stravě atd. Dostali jsme také najednou stravu českých trestanců, která byla dostatečná a dobrá. Přesto umírali kamarádi kolem mne jako mouchy. Probouzel jsem se jen čas od času z mého bezvědomí a viděl jsem ve svém okolí

Eduard Freiherr von Perger: Přebrot a zhroucení

nové nemocné a jiné už zase ne. Jednou zemřel můj soused na vedlejší posteli a dostavili se nosiči mrtvol, aby ho odstranili. Protože jsem ležel jako mrtvý, popadli mě také, a když je druzí upozornili na jejich omyl, řekli: „Toho vezmeme hned taky, už je na hcípnutí“.

Díky mé konstrukci a díky péči Dr. Jencika jsem byl po asi 3 týdnech bez horečky, začal znovu jíst a povolna se zotavovat. Nemohl jsem sice vést lžici k ústům a musel jsem být ke kbelíku nošen, ale šlo to pomalu kupředu. Umřeli potom ještě mnozí kamarádi, kteří o mě ještě před několika dny pečovali. Byli jsme ke konci všichni tak otupeni, že na nás tato bída nedělala skoro žádný dojem. Když nákaza pominula, bylo z 30 mužů mojí původní cely 24 mrtvých.

V celém vězení Plzeň-Bory zemřelo na úplavici, skvrmitý tyfus a hladem 1800 až 2000 mužů při osazenstvu asi 2500 osob. Přesný počet nebude nikdy zjistitelný. Později jsme se dověděli od Dr. Jencika, že zřízení karantény a lepší strava a péče nastaly po zásahu pražského ministerstva zdravotnictví poté, co zemřeli na nákazu už 4 čeští vězeňští dozorcí a také už onemocněli někteří civilisté v Plzni. Dostavila se pak také dezinfekční kolona. My a naše věci byly poprášeny americkým práškem proti vším a sice 2x s přestávkou 14ti dní. Výsledkem bylo zmizení všech vší a blech. Proč to neudělali už dřív?

Vánoční večer jsme strávili v této cele pro nemocné bez zvláštní slavnosti. Kamarádi, kteří ještě měli kontakt se svými příbuznými, dostali všelijaké dobré věci, o které se s námi podělili. Dr. Jencikovi jsme uspořádali malou slavnost a poděkovali mu za jeho péči. Od vězeňské správy jsme nedostali žádné vylepšení. Zrovna tak uplynul Nový rok bez zvláštních událostí. V lednu 1946 byla zrušena karanténa a naše nemocniční oddělení bylo rozpuštěno. Ti, kteří již byli uzdraveni, přišli do jiného vězeňského traktu, ti, kteří ještě potřebovali zotavení, mezi nimi i já, přišli do nově zřízeného oddělení pro nemocné. Nesli mě tam tehdy na nosítkách, protože jsem ještě nemohl chodit.

Tam byli shromážděni všichni nemocní vězni, asi 160 mužů, všichni podvýživní a vysílení, blízcí smrti. I tady ještě mnozí zemřeli a byli tak vysvobozeni od všeho utrpení. Léčení tady měl pan Dr. Haas, který byl jako německý kékař v Plzni rovněž zavřen. Byl dřív mým domácím lékařem a dělal teď pro mne, co jen mohl. Vytvořil se mi záněť tkáně na pravém kolenu jako následek podvýživy a úplného nedostatku vitaminů. Když nakonec už nic nepomáhalo a bolesti se nedaly vydržet, byl jsem převezen do nemocnice v Borech, kde věc rychle rozřízli a obvázáli. Pak jsem zase přišel do své cely. Jelikož mohl být obvaz na začátku vyměňován jenom po 8 dnech, chyběly totiž obvazové materiály, přenesl se hnis na celé lýtko. Dr. Haas mi pak doporučil léčení na volném vzduchu a tak jsem nechal denně slunce, pokud ovšem svítilo, zářit na mou ránu. Slunce se trochu prodralo skrz okno cely vždycky jen od 4 do 6 hodin odpoledne. Měl jsem dva obvazy. Jeden jsem si obtočil po ozáření kolem kolena, druhý jsem si vypral. Nebylo to ovšem protiseptické ošetřování a tak se mé koleno ani v nejmenším nelepšilo.

V dubnu 1946 jsem byl jednoho dne odveden k výslechu. Jeden pán v civilu se mě vyptal na má osobní data a potom na můj poměr ke straně. Potom mě obvinil, že jsem byl konfident gestapa. Tomu jsem oponoval a udal jako svědka mého bývalého vedoucího a ještě jednoho českého kamaráda ve firmě Škoda. Byl sepsán protokol a podepsal jsem ho. Pak jsem zase přišel do mé cely.

27. května, tedy po asi ročním pobytu ve vězení, jsme náhle dostali rozkaz pakovat, byli jsme naloženi na nákladní auto a převezeni do internačního tábora v Třemošné u Plzně. To nás, kteří jsme přežili, zachránilo před koncem. Byl jsem tam hned přijat několika plzeňskými kamarády a známými a pohoštěn chlebem a jinými jídly. Protože lékařské vyšetření při příjmu vykazalo mou

Eduard Freiherr von Perger: Převrat a zhroucení

pracovní neschopnost, byl jsem hned přijat do nemocničního oddělení. Tady jsem si mohl konečně oddechnout. Sice i tady byly k jídlu jen brambory a chleba, zato ale v dostatečném množství. Taky mi dávali moji zdraví a v okolí pracující kamarádi své porce, protože jejich strava byla na jejich pracovišti lepší a dostačující. Za 14 dní jsem přibral z 55 na 65 kg. Měli tady všechny možné medikamenty a nejlepší lékařskou péči, protože někteří ze zdejších internovaných byli lékaři. Později tady působil zase Dr. Jencik a Dr. Haas. Dělali všechno možné, aby mě zase postavili na nohy. Moje koleno bylo ještě 2x řezáno a každý druhý den ošetřováno. Bylo tady horské slunce, rybí tuk a vitaminové injekce. Prodělával jsem také arzenovou kúru. Jako nemocný jsem mohl ležet, kdy jsem chtěl, měl jsem vlastní slavník s prostěradlem a dobré deky. Prádlo nám praly a spravovaly ženy, které byly také internované. Ve dne a při dobrém počasí jsem mohl být venku na slunci a užívat si dobrého vzduchu - tábor byl uprostřed lesa – plnými doušky. Jednou týdně jsme se mohli vykoupat. Byly tady pěkné vany s teplou vodou a mýdlo. Tábor byl obklopen plotem z ostnatého drátu a hlídán policií, ta se ale o nás skoro nestarala. Jenom správce tábora, přesvědčený komunista a bývalý vězeň v Buchenwaldu, se nám pokoušel malichernými šikanami znechutit život. Jeho zástupcem byl plzeňský kat, který mu v tom pomáhal. Přesto nám připadal život v tomto táboře, po tom všem, co jsme ve vězení v Borech vytrpěli, jako v ráji. Byly zde také knihy na čtení, kantýna, kde se daly koupit mnohé dobroty, a také tu a tam venku pracujícími kamarády propašované noviny.

V táboře byli ubytovaní také Češi. Setkal jsem se tak s mnohými bývalými dělníky mého oddělení v továrně Škoda, kteří byli internováni jako nespolehliví a kolaboranti. Dostávali od svých na svobodě žijících příslušníků pravidelně zásilky všech možných potravin a přenechali mi vždy část z nich zřejmě z vděčnosti za to, že jsem s nimi během války tak dobře zacházel. Odtud jsme směli jednou týdně psát svým rodinným příslušníkům a přijímat od nich poštu, což jsme přirozeně využívali. Dozvěděl jsem se až teď o osudu mého otce, mé ženy a mých dětí, kteří žili už rok u mého švagra v Bavorsku.

V srpnu 1946 nás začaly soudní úřady konečně vyšetřovat. Nezatížení kamarádi byli dopraveni do odpovídajícího vysídlovacího tábora a byli vysídleni. Každý z nás doufal, že přijde brzy na řadu. Někteří byli ale také dopraveni do okresního soudu a tam odsouzeni, jak jsme se dočetli v novinách. Tu a tam byly i popravy.

Já sám jsem byl 27. srpna dopraven do okresního soudu k výslechu. Tam se mě před vyšetřujícím soudcem znovu ptali na mou činnost ve straně a vytknuli mi znova, že jsem byl donašeč gestapa. Mohl jsem je znovu ujistit, že jsem nevinný a vyjmenovat své svědky, kteří pořád ještě nebyli vyslyšeni. Vyšetřující soudce na mě dělal dojem, jako by mu byla jeho činnost nadmíru nepříjemná, a stylizoval protokol plně podle mých přání. Ten jsem pak podepsal. Ten samý den jsem byl dovezen nazpět do tábora a tam mi bylo sděleno, že na mě soud uvalil řádnou vyšetřovací vazbu. Ptal jsem se teď, co to bylo do teďka s tím zlým nakládáním a strádáním?

V polovině září se u nás objevil prezident okresního soudu z Plzně na inspekci tábora. Přišel také do pokoje pro nemocné a ptal se po osobách, jejichž případ ještě nebyl soudně vyřešen. Hlásil jsem se a on se zhroutil, když se dověděl, že jsem už 16 měsíců vězněný, aniž by se o mém případě rozhodlo, ať tak či onak. Zapsal si mé jméno.

1. října jsem obdržel sdělení, abych se připravil k přesídlení do přesídlovacího tábora Karlov u Plzně. 4. října jsem tam byl dopraven policejním autem. Vyšetřující soudce zřejmě mezitím vyslechl mé svědky a na podkladě jejich pozitivních výpovědí proces proti mě zastavil. Také mohl možná

Eduard Freiherr von Perger: Přebrot a zhroucení

mou věc urychlit prezident okresního soudu. Nedostal jsem od soudu ani ústní, ani písemné vyrozumění. Asi to všechno bylo jenom 'zábavou'.

V táboře Karlov jsem se nechal přijmout hned do příštího transportu do ruské zóny, protože transport do americké zóny už byl obsazen. Byl jsem pak asi s 1200 muži, ženami a dětmi 8. října 1946 na plzeňském nádraží naložen po 30 osobách do jednoho vagonu pro dobytek. Předtím všichni dostali 50 kg zavazadla a 500 RM. Obdržené věci byly skoro bez výjimky z nepoužitelných hadrů, ale byli jsme rádi, že se můžeme k této nepohostinné zemi otočit zády.

Jeli jsme přes Cheb až do Altenburgu, kde nás převzaly německé úřady. Po 2 dnech jsme byli převezeni do karanténního tábora v Obermassfeldu u Meiningenu, kde jsme zůstali do 24. října. Odtud jsem byl přidělen do privátního bytu v Meiningenu, kde jsem zůstal až do dne, kdy jsem dostal povolení k přestěhování do Bavorska ke své rodině. Cesta tam se děla bez nějakých událostí.

Předloženou zprávu jsem sepsal bez pocitů nenávisti. Cítím se být svobodný od jakékoliv touhy po odplatě. Zapsal jsem své zážitky jen podle pravdy v naději, že se tento soupis dostane do rukou osob, které jsou vstavu otřást svědomím světa a znemožnit v budoucnu takové události, které jsou moderní kultuře a civilizaci nehodné.

Voithenberg, pošta Furth im Walde, Bayern, 5. prosince 1946

Eduard Freiherr von Perger

Krátký úvodní životopis Eduarda von Pergera sestavil a jeho německý text dokumentace „**Der Umsturz und Zusammenbruch**“ (Přebrot a zhroucení) přeložil do češtiny Pavel Neústupný, Berlín. Podkladem byla kniha **Chronik der Familie Perger** (Kronika rodiny Pergerů), kterou vydal Rolf Freiherr von Perger, syn Eduarda von Pergera, vlastním nákladem v r. 1995.

Eduard Freiherr von Perger a jeho rodina jsou popisováni na stranách 54 -77, dokumentace „Přebrot a zhroucení“ je na stranách 63 – 73.

Vydání překladu této dokumentace vychází v r. 2022 s laskavým svolením pana Huberta von Breidbacha ze zámku Fronberg u Schwandorfu, Bavorsko.